

Notitie flora en fauna Heide 45, Swalmen 2010

Notitie flora en fauna
Heide 45, Swalmen
2010

Status: definitief

In opdracht van:

Mevr. L. Steinbusch

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz

Nederweert, 8 juni 2010

Projectnummer: 10-047

Foto omslag: Zicht op plangebied

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Mevr. Steinbusch is voornemens over te gaan tot het inpandig bouwen van een woonhuis in het noordelijke deel van de monumentale boerderij Sagershof, aan Heide 45 te Swalmen. Voor dit project is een bestemmingsplanwijziging nodig, waarbij een onderzoek naar ecologische aspecten is vereist.

Mevr. Steinbusch heeft Bureau Meervelt verzocht om na te gaan in hoeverre beschermde flora en fauna in het plangebied aanwezig is. Doel van deze notitie is inzichtelijk te maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis die hebben gezien in het licht van de verdere uitvoering van het project (inpandige verbouwing). Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de noordwestkant van Swalmen. De boerderij ligt aan de westkant van de straat Heide. De bij het huis behorende graslandjes grenzen aan de geluidswal van de A73 (zie figuur 1). Het plangebied bestaat uit het deel van de boerderij dat verbouwd gaat worden. Werkzaamheden buiten dit plangebied zijn niet op hun effecten beoordeeld.

Figuur 1: Rood omlijnd de locatie van het te verbouwen pand.

Het plangebied bestaat in de huidige vorm uit een lege stal. De stal heeft momenteel geen functie. De stal is opgebouwd uit een muur zonder spouw. Aan de oostzijde is een ronde opening aanwezig. Het dak is in goede staat en is van binnen met houten platen afgetimmerd. De voorkant van het toekomstige woonhuis grenst aan verharding en aan een klein stukje gazon.

Figuur 2: Impressie van het plangebied. Zie ook foto op voorzijde.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit het inpandig bouwen van een woonhuis in het noordelijke deel van de monumentale boerderij Sagershof. De huidige muren en het dak blijven intact.

1.4 Opzet van de notitie

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze notitie zullen beide aspecten beschreven worden.

In hoofdstuk 2 en 3 worden gebieds- en soortbescherming uitgewerkt, in hoofdstuk 4 komt de ecologische relatie van het plangebied met de omgeving aan de orde. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000)

Het plangebied maakt geen deel uit van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Swalmdal op een afstand van ruim 1 kilometer. Het Natura 2000 gebied is aangewezen voor de habitattypen Beken en rivieren met waterplanten, Stroomdalgraslanden, Vochtige alluviale bossen en voor de soorten Zeggekorfslak, Rivierdonderpad, Bever en complementair Gaffellibel.

Ten aanzien van Natura 2000 gebieden dient er zekerheid geboden te worden omtrent het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de verstoring van soorten.

Afweging:

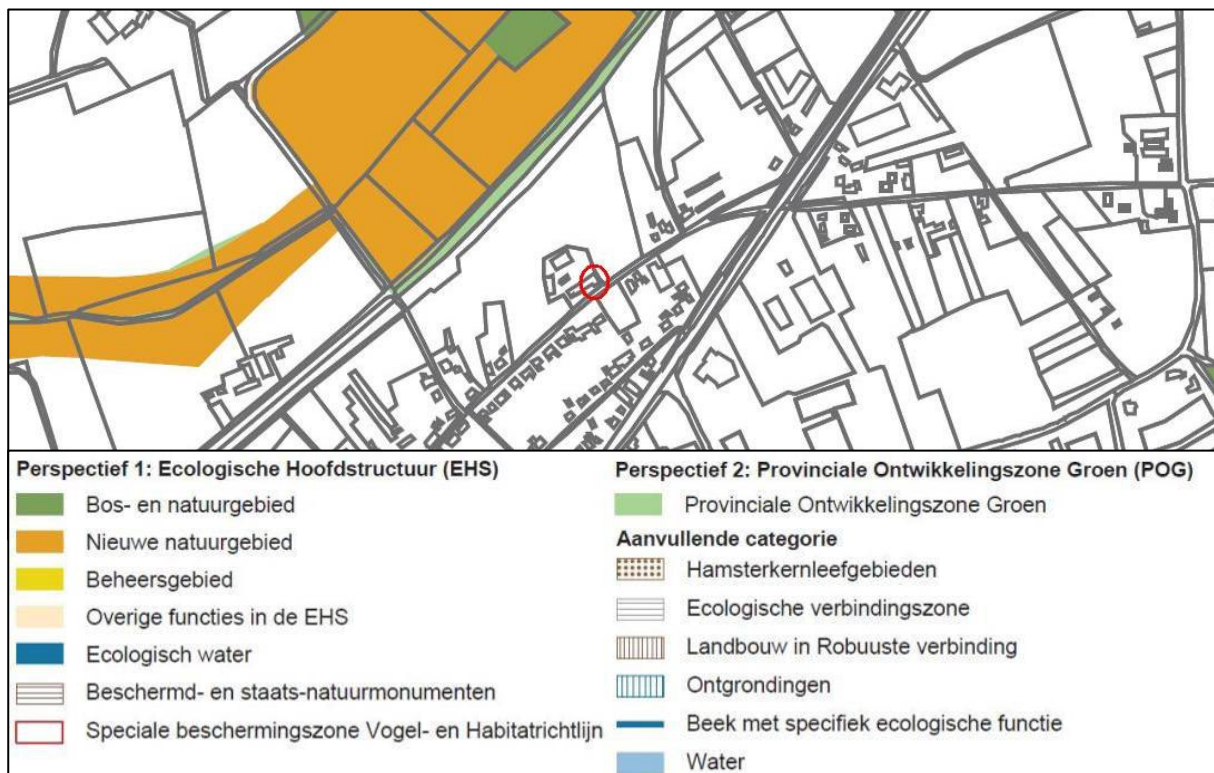
Het plangebied ligt op ruime afstand (circa 1,1 kilometer) van het Natura 2000 gebied. Gezien de aard van de ontwikkeling (bouw inpandig in bestaande stal), de afstand tot het dichtstbijzijnde richtlijngebied en het tussenliggende gebied (bebouwing van kern Swalmen) is enig effect op de betreffende habitattypen en -soorten gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen uitgesloten.

Conclusie:

Een passende beoordeling is niet nodig; een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied ligt buiten EHS en Provinciale Ontwikkelingszone Groene waarden (POG). De dichtstbijzijnde gebieden die als EHS zijn begrensd, liggen westelijk van het plangebied, ten westen van de A73. Het afwegingskader uit de Beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden van de Provincie Limburg (2005) is niet van toepassing.

Figuur 3: EHS en N2000 ten opzichte van plangebied binnen rode kader (provincie Limburg, 2008).

3. ANALYSE SOORTBESCHERMING

Aan de locatie is in april 2010 een veldbezoek gebracht. Tijdens dit bezoek is specifiek aandacht besteed aan de mogelijke functie van het pand als verblijfplaats voor vleermuizen en uilen. Tevens zijn openbare gegevenssets met natuurdata geraadpleegd (waarneming.nl en site van de provincie Limburg) en is bestaande literatuur geraadpleegd.

Planten

Het pand maakte tijdens het veldbezoek een verzorgde en goed onderhouden indruk. Door het zorgvuldige beheer is de aanwezigheid van groeiplaatsen op de muren voor wettelijk beschermde plantensoorten uit te sluiten. Beschermde muurflora werd niet op de muren van het pand aangetroffen. Aan de straatzijde grenst het toekomstige woonhuis aan verharding en gazon. Ook hier zijn geen beschermde soorten aanwezig.

In 1998 heeft een vegetatiekartering plaatsgevonden door de provincie Limburg. Tijdens deze kartering werden in de omgeving van het pand geen beschermde soorten aangetroffen. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk.

Vogels

In de Flora en faunawet worden alle broedende vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

Bij een aantal soorten geldt een jaarronde bescherming van de nesten (dus niet alleen in het broedseizoen). Indien dit soort nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, **kan** afhankelijk van de soort die het nest gebruikt, een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Of er al dan niet een ontheffingsaanvraag gedaan moet worden is afhankelijk van de staat van instandhouding van de soort in de regio. De volgende typen (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Tabel 1: Overzicht bescherming broedvogels en nesten van broedvogels

Type	Omschrijving	Soorten
A	Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw.
B	Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk LNV heeft tevens aangegeven dat <i>“De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).”</i>	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenavalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Voor de beoordeling van aanwezigheid van broedvogels in het plangebied zijn de waarnemingen van de provincie Limburg, Waarneming.nl en het veldbezoek gebruikt.

Type A soorten

In het plangebied en omgeving heeft in 1998 een broedvogelkartering plaatsgevonden door de provincie Limburg. Tijdens de kartering werd een type A soort in het kilometerhok aangetroffen

(Steenuil). De exacte locatie is niet weergegeven in de provinciale gegevens. De Steenuil is nooit in het plangebied en directe omgeving aangetroffen (mondelijke mededeling bewoner van het pand).

In de stal heeft een aantal jaren een nestkast voor Kerkuilen gehangen. Deze kast werd jaarlijks gecontroleerd door de vrijwilligers van de Kerkuilenwerkgroep. De kast is nooit bewoond geweest. De kast is inmiddels door de vrijwilligers verplaatst naar een nabijgelegen schuurtje, waar inmiddels succesvol wordt gebroed (broedgeval 2009, mondelijke mededeling bewoner van het pand).

Tijdens het veldbezoek is specifiek gelet op sporen van bewoning door uilen (braakballen, veren, krijtstrepen). In de stal werden veel krijtstrepen op de balken aangetroffen. Het is echter niet duidelijk van welke vogelsoort deze afkomstig zijn. Braakballen en veren werden niet aangetroffen. Aangezien een Kerkuil in de nabije omgeving broedt, kan de stal in het verleden wel deel hebben uitgemaakt van het foerageergebied. Foerageergebied voor de Kerkuil komt in de omgeving in ruime mate voor; de functionaliteit van het leefgebied komt door de voorgenomen ontwikkeling niet in het geding.

Type B soorten

Tijdens de broedvogelkarteringen door de provincie werden geen type B soorten in het plangebied vastgesteld. Hierbij dient opgemerkt te worden dat tijdens deze kartering algemene soorten als Spreeuw en Pimpelmees niet gekarteerd worden. De kartering richt zich op schaarse en bijzondere soorten. Tijdens het veldbezoek werd een Huiszwaluw gezien. Nesten (of restanten daarvan) werden niet aangetroffen. Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek kan worden gesteld dat type B-soorten niet broeden in het plangebied.

Type C soorten

In het plangebied werden tijdens de broedvogelkartering door de provincie geen territoria vastgesteld. Tijdens het veldbezoek in april werden Kauw en Huismus vastgesteld. Nesten van deze soorten werden niet aangetroffen, maar kunnen mogelijk aanwezig zijn onder de dakrand. De nesten van deze soorten worden voor eenmalig gebruik gebouwd en genieten geen jaarronde bescherming. De nesten zijn alleen tijdens het broedseizoen streng beschermd.

Conclusie

In het plangebied komen geen nesten van broedvogels voor die jaarrond bescherming genieten of behoeven. Alle (in functie zijnde) nesten zijn wel tijdens de broedperiode beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling buiten deze periode de werkzaamheden uit te voeren.

Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geschikt leefgebied voor enkele algemeen voorkomende soorten muizen. Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en Faunawet.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen genieten een strikte bescherming, zowel in de Flora- en Faunawet als de Habitatrichtlijn. Het plangebied maakt zeer waarschijnlijk deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Uit Huizenga et. al. (2005) blijkt dat uit het kilometerhok de Gewone dwergvleermuis bekend is (ten minste een waarneming in de periode 1994-2004). In een uitgebreid onderzoek in 2003 naar de aanwezigheid van vleermuizen rond het tracé van de Rijksweg 73 zijn geen vleermuizen aangetroffen in de directe omgeving van het plangebied (Limpens et. al., 2004).

Tijdens het veldbezoek werd in het bijzonder aandacht besteed aan indicaties voor bewoning van vleermuizen. Spouwmuren (en stootvoegen) ontbreken, de balken aan het plafond van de schuur zijn

potentieel geschikt als verblijfplaats. De onderkant van het dak is grondig geïnspecteerd; alle potentieel geschikte verblijfplaatsen werden voor zover mogelijk onderzocht. Indicaties voor de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen (exemplaren, keutels, prooiresten, vetstrepen) werden niet vastgesteld.

Het is mogelijk dat vleermuizen incidenteel gebruik maken van een locatie. Indien tijdens het verbouwen toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk op deze plek tijdelijk stilgelegd te worden totdat de vleermuizen uit eigen beweging een onderkomen elders hebben opgezocht.

Overige:

Voor andere diergroepen (beschermd soorten amfibieën, reptielen, insecten en vissen) is het plangebied ongeschikt als leefgebied.

4. RELATIE MET DE OMGEVING

Het plangebied ligt aan de noordwestkant van Swalmen. Van een ecologische relatie met de omgeving is geen sprake, aangezien het hier gaat om een inpandige verbouwing. De enige ecologische relatie met de omgeving betreft de vroegere aanwezigheid van een nestkast voor Kerkuilen. De (nooit bewoonde) kast is reeds verplaatst naar een nabij gelegen schuur.

5. CONCLUSIES

Ten aanzien van de gebiedsbescherming:

- Er is vanuit het planologisch beschermingskader geen belemmering om over te gaan tot de inpandige verbouwing van dit deel van het pand; het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet en maakt geen deel uit van de EHS of POG. Compensatie of mitigatie van natuurwaarden is niet aan de orde;
- Vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde;

Ten aanzien van soortbescherming:

Het plangebied bestaat uit een bestaande schuur. De huidige betekenis voor flora en fauna is gering.

- Planten: In het plangebied komen geen beschermde soorten voor. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk.
- Vogels: In het plangebied komen geen nesten van broedvogels voor die jaarrond bescherming genieten of behoeven. Alle (in functie zijnde) nesten zijn wel tijdens de broedperiode beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling buiten deze periode de werkzaamheden uit te voeren.
- Zoogdieren: Het plangebied is geschikt leefgebied voor enkele algemeen voorkomende soorten muizen. Voor deze algemeen voorkomende soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en Faunawet.
- Tijdens het veldbezoek in april werden geen indicaties voor de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen (exemplaren, keutels, prooiresten, vetstrepen) vastgesteld. Indien tijdens het verbouwen toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het sloopwerk op deze plek tijdelijk stilgelegd te worden totdat de vleermuizen uit eigen beweging een onderkomen elders hebben opgezocht.
- Overige: Voor andere diergroepen (beschermde soorten amfibieën, reptielen, insecten en vissen) is het plangebied ongeschikt als leefgebied.

Er is vanuit het soortbeschermingskader geen belemmering om over te gaan tot een het uitvoeren van de geplande ontwikkeling; een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk. Wel blijft de zorgplicht¹ van kracht.

¹ In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij van de KNNV, Utrecht.

Buggenum H.J.M. van, R.P.G. Geraeds & A.J.W. Lenders, 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980 - 2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking flora en faunawet.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79/409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92/43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en Faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Huizenga C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans, 2005. Werkatlas Zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Limpens H.J.G.A., E.A. Jansen, R. Koelman, B. van der Wijden & R. Janssen, 2004. Vleermuis-onderzoek RW 73-zuid. Gebiedsdekkende inventarisatie in het kader van de flora en faunawet. VZZ, 2003.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa. Bern, 1979.

www.limburg.nl

www.lnv.nl

www.waarneming.nl